

**СУЧАСНА ГЕОГРАФІЯ
ТА НАВКОЛИШНЄ
ПРИРОДНЄ СЕРЕДОВИЩЕ**

науково-практична конференція

Handwritten signature in pink ink, possibly reading "Л.Ф. Жовнір" with a large arrow pointing to the left.

Укладачі - професор І.П.Половина,
професор В.М. Волощук,
професор А.М. Польовий,
професор І.С. Іщук,
доценти Б.Д. Панасенко, І.М.Півошенко, Л.Ф. Жовнір,
в.о.доцента В.М. Воловик

Пред'являючи вимоги до територіальних ресурсів, варто пам'ятати, що рекреація має обмежені можливості, тому що велика частина їх уже розподілена між галузями, хоча в сільській місцевості може вдало поєднуватися з сільськогосподарським землекористуванням, але вилучати і відводити землі під рекреацію можна тільки у виняткових випадках, якщо вони малопридатні або не придатні для сільського господарства і не несуть на собі іншої функціональної спрямованості.

Велике значення у формуванні ПРСР має транспорт, що дозволяє здійснювати економічні, соціально-культурні і трудові зв'язки. Його локалізуюча роль визначається просторовою взаємодією РС і поселень. Характерною рисою роботи транспорту є яскраво виражена сезонна нерівномірність. Як правило, у формуванні каркасу ПРСР беруть участь транспортні комунікації загального призначення, але багато з них на протязі значної частини року виконують роль рекреаційної інфраструктури.

Ефективне функціонування закладів відпочинку залежить від трудових ресурсів, що складають обслуговуючий персонал як у рекреаційних закладах, так і в підприємствах допоміжних галузей. Важливим показником трудової діяльності в ПРСР є її просторово-тимчасова організація, що виражається в розриві місць постійного проживання населення і місць прикладання праці, що обумовлює розвиток трудової маятникової міграції, яка забезпечує відповідність робочих місць і трудових ресурсів у РС.

Формування ПРСР можливо лише при створенні організованої структури управління рекреаційним господарством. Головною задачею є виявлення об'єктивно-повторюваних явищ і процесів у рамках відношень підсистем тих, що управляють і якими управляють, і на цій основі сформулювати закономірності управління, які повинні включати не тільки зберігання або розвиток власне поселенської сфери і її соціальних послуг, але і, головним чином, забезпечення стабільності ефективного функціонування всіх компонентів РС.

Олександр Непша

Мелітопольський педінститут

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КОРОТКОЧАСНОЇ РЕКРЕАЦІЇ В ПРИМІСЬКИХ ЗОНАХ

Приміські зони за своєю природою багатофункціональні і несуть селітебні, промислові, сільськогосподарські, комунікаційні, рекреаційні, санітарно-гігієнічні та інші функції. Найменш вивченою є рекреаційна функція приміських зон і практично не сформовані в їх межах приміські територіально-рекреаційні системи.

Важливими ознаками міст для раціональної організації відпочинку в приміській зоні є - народногосподарський профіль міста, численність населення, положення міста в системі групового розселення та інші його градобудівельні особливості.

Приміська територіально-рекреаційна система /ПТРС/ характеризується тим, що в основі її формування лежить основа циклу короткочасного відпочинку чи відпочинку вихідного дня в межах приміської зони.

У великих поселеннях та міських агломераціях з надмірним скопиченням населення діє ціла низка факторів, що викликають підвищені вимоги до короткочасного відпочинку в приміських зонах. Ідеальні умови для виконання цих вимог створюються за рахунок:

- природних умов і ресурсів, їх рекреаційної якості, різноманітності та ареалу розповсюдження;
- розміщення населення відносно ресурсів, його споживчий потенціал;

• стан освоєння рекреаційних ресурсів і розвитку транспортної сітки, наявність рекреаційних центрів обслуговування.

В залежності від транспортної доступності приміських рекреаційних територій, а також форм та видів рекреаційних занять можна виділити:

1. Території щоденного відвідування, які включають в себе ділянки, що прилягають до міста приміського короткочасного відпочинку, парки на межі міста, лісопарки, гідропарки і лугопарки зеленої зони, об'єкти спортивного та культурно-масового значення. Максимальні витрати на пересування до них відпочиваючих не повинні перевищувати 30 хвилин.

2. Території щотижневого відвідування, які включають в себе об'єкти приміського короткочасного відпочинку з зупинкою на ніч та без, ближнього туризму, пляжні комплекси, садово-городні товариства, сформовані центри дачного відпочинку і т.п. Максимальні витрати часу на пересування відпочиваючих повинні складати 1 годину.

Особливу складність при територіальній організації зон короткочасного відпочинку становить облік динаміки відпочиваючих як за порами року, так і за днями тижня, а також в залежності від погодних умов, які мають велике значення для приміських зон і особливо привабливих і сприятливо розміщених спеціалізованих районів відпочинку.

Що стосується позаміського відпочинку кінця тижня то «піки» сезонних, тижневих, добових показників ростуть по мірі віддалення від міської селитби. Для найбільше віддалених територій характерна наявність різкого спаду кількості відпочиваючих. Території, що розташовані «на межі міста», характеризуються стабільно високими навантаженнями відпочиваючих в сезон «пік» і їх більш плавним спадом в перехідні сезони і зимою. Найбільш стабільні навантаження характерні для приміських лісопаркових територій. По функціональному призначенню виділяють три основних типи лісопарків: прогулянкові, спортивні та поліфункціональні.

В завершенні слід зазначити, що на динаміку змін просторово-часових характеристик короткочасної рекреації в приміських зонах великий вплив здійснює доступність рекреаційних територій.

Олександр Левада, Ольга Левада
Мелітопольський педінститут

МЕЛІОРАТИВНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В СТЕПОВІЙ ЗОНІ УКРАЇНИ ТА ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ПОКРАЩАННЯ ГЕОГРАФІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

В загальній системі географічних проблем меліоративне природокористування набуває вагомого значення. Особливо це відчувається в степових областях України. Загальна площа зрошувальних земель по Україні складає 2,7 млн. га, протяжність сітки каналів складає 60 тис. км, площа дренажу досягає 500 тис. га. Створений комплекс водосховищ та зрошувальних каналів. Сучасні зрошувальні системи більшістю географів розглядаються як складні структури, утворенні при взаємодії техніки та природи. А.Ю.Ретеюн, К.Н.Дяконов визначають геотехнічну систему як результат такої взаємодії. В геотехнічних системах та їх складових взаємодія природного та технічного блоків, значною мірою, визначається матеріальними, інформаційними, енергетичними та природними зв'язками. Вивчення функціонування меліоративних систем, враховуючи показники

2. Соціально-економічна географія та екологічні проблеми навколишнього середовища	59
<i>Степан Іщук, Олександр Гладкий</i> ЕКОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ В СИСТЕМІ ЕКСТРЕМАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ПРОЦЕСІВ І ЯВИЩ	60
<i>Петро Луцишин, Наталія Луцишин</i> КОНЦЕПЦІЯ ЕКОРОЗВИТКУ ЄВРОРЕГІОНУ «БУГ» 1	61
<i>Володимир Загородній, І. Харенко</i> ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В ПРИМІСЬКИХ ЗОНАХ ВЕЛИКИХ МІСТ	63
<i>Володимир Казаков</i> ГЕОЕКОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ	64
<i>Юрій Булгаков</i> ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКИХ РЕКРЕАЦИОННЫХ СИСТЕМ В СТАРОПРОМЫШЛЕННЫХ РАЙОНАХ УКРАИНЫ (на примере Криворожья)	65
<i>Ярослав Олійник</i> ОСОБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ	67
<i>Володимир Захарченко</i> ЕКОЛОГІЧНИЙ ІМПЕРАТИВ І ОРГАНІЗАЦІЯ ІНДУСТРІАЛЬНОГО ПРОСТОРУ НА МІКРОРІВНІ	68
<i>Ірина Арсененко</i> МІСЦЕ СУСПІЛЬНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЕКОНОМІЧНІЙ ТА СОЦІАЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ	69
<i>Андрій Бояр</i> ОСОБЛИВОСТІ ТА НАПРЯМКИ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРИКОРДОННІЙ АДМІНІСТРАТИВНІЙ ОБЛАСТІ	70
<i>Алла Чижикова</i> МІЖГАЛУЗЕВИЙ КОМПЛЕКС ВИРОБНИЧОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ	71
<i>Сергій Онопко</i> КУРОРТОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ В РЕКРЕАЦІЙНІЙ ГЕОГРАФІЇ	73
<i>Оксана Марченко</i> ДЕЯКІ СОЦІО-ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ	74
<i>Ніна Скрипник</i> ВИРОБНИЧА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК СИСТЕМА ТЕРИТОРІАЛЬНО-ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ	75
<i>Лариса Донченко</i> СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРИМОРСЬКОЇ РЕКРЕАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ РОЗСЕЛЕННЯ	76
<i>Олександр Непша</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КОРОТКОЧАСНОЇ РЕКРЕАЦІЇ В ПРИМІСЬКИХ ЗОНАХ	77
<i>Олександр Левада, Ольга Левада</i> МЕЛІОРАТИВНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В СТЕПОВІЙ ЗОНІ УКРАЇНИ ТА ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ПОКРАЩАННЯ ГЕОГРАФІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА	78
<i>Наталія Яковенко</i> РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПОНЕНТИ У ФОРМУВАННІ АГРОВИРОБНИЧО-РЕКРЕАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ	79
<i>Тамара Панасенко</i> ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕМОГЕОГРАФІЧНОГО ПРОЦЕСУ РЕГІОНУ	81
<i>О. Панібрацька</i> МІСЦЕ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ В СИСТЕМІ ВІДНОСИН «СУСПІЛЬСТВО-ПРИРОДА»	82
<i>Наталія Сажнева</i> ЗНАЧЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПЕРЕДУМОВ У ФОРМУВАННІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ СИСТЕМ	83
<i>Світлана Куделіна, Вікторія Яворська</i> ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛАСНОЇ СИСТЕМИ РОЗСЕЛЕННЯ, ЕКОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ: ВЗАЄМОДІЯ СУЧАСНИЙ СТАН (на прикладі Одеської області)	84
<i>Світлана Карбовська</i>	